

UNIwersYTET
IM. ADAMA MICKIEWICZA
W POZNANIU

Fonetyka artykulacyjna z fonologią Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Filologia polska Specjalność Specjalność logopedyczna Jednostka organizacyjna Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Poziom studiów studia pierwszego stopnia Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki	Cykl dydaktyczny 2023/24 Kod zajęć 03FPLLOGS.12S.12495.23 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Obowiązkowy specjalnościowy Blok zajęciowy Przedmioty specjalnościowe	
Koordynator zajęć	Sylwia Karolak, Agnieszka Kula, Małgorzata Rutkiewicz-Hanczewska	
Prowadzący zajęcia	Małgorzata Witaszek-Samborska	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Ćwiczenia: 30, Egzamin	Liczba punktów ECTS 3

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	zapoznanie słuchaczy z podstawową terminologią z zakresu fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego oraz możliwościami wykorzystania tych dziedzin nauki w logopedii
C2	charakterystyka samogłosek i spółgłosek we współczesnym języku polskim w izolacji oraz ich przekształceń w mowie spontanicznej
C3	zapoznanie studentów z zasadami transkrypcji fonetycznej
C4	przekazanie wiedzy dotyczącej najważniejszych procesów i reguł fonologicznych oraz współczesnych systemów fonologicznych
C5	rozwinięcie umiejętności poprawnego wypowiedzania się w mowie w języku polskim

Wymagania wstępne

wiedza z Nauki o współczesnym języku polskim

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	właściwie stosuje terminologię związaną ze współczesną polską fonetyką oraz fonologią	FPL_K1_W02, FPL_K1_W17	Egzamin ustny
W2	charakteryzuje samogłoski oraz spółgłoski we współczesnym języku polskim	FPL_K1_W02, FPL_K1_W04, FPL_K1_W17	Egzamin ustny
W3	rozpoznaje i opisuje zjawiska z zakresu koartykulacji	FPL_K1_W02, FPL_K1_W04, FPL_K1_W17	Egzamin ustny
W4	wskazuje i charakteryzuje najważniejsze procesy i reguły fonologiczne	FPL_K1_W02, FPL_K1_W04, FPL_K1_W09	Egzamin ustny
W5	porównuje i charakteryzuje systemy fonologiczne języka polskiego (Stiebera, Jassemę, Ročławskiego)	FPL_K1_W02, FPL_K1_W03, FPL_K1_W09	Egzamin ustny
Umiejętności - Student/ka:			
U1	posługuje się transkrypcją fonetyczną (zarówno w sławistycznym, jak też międzynarodowym alfabecie fonetycznym)	FPL_K1_U01, FPL_K1_U04, FPL_K1_U06	Praca pisemna
U2	adekwatnie stosuje opracowania naukowe podczas zajęć oraz w pracy własnej	FPL_K1_U04, FPL_K1_U09	Egzamin ustny, Praca pisemna

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Fonetyka jako dyscyplina językoznawcza i nauka stosowana	W1, U2	Ćwiczenia
2.	System wokaliczny współczesnego języka polskiego. Problem samogłosek nosowych	W1, W2, U2	Ćwiczenia
3.	System konsonatyczny współczesnego języka polskiego	W1, W2, U2	Ćwiczenia
4.	Koartykulacja i asymilacje	W3, U2	Ćwiczenia
5.	Fonetyka suprasegmentalna - nauka o akcencie	W4, U2	Ćwiczenia
6.	Fonetyczna reprezentacja współczesnych tekstów polskich	W1, W2, W3, U1, U2	Ćwiczenia
7.	Przedmiot badań fonologii. Fonologia a inne poziomy języka	W1, U2	Ćwiczenia
8.	Najważniejsze procesy fonologiczne (elizja, epenteza, metateza, modyfikacja). Reguły fonologiczne i ich współdziałanie	W4, U2	Ćwiczenia
9.	System fonologiczny współczesnej polszczyzny	W5, U2	Ćwiczenia
10.	Znaczenie fonetyki i fonologii w logopedii	W1, W4, W5, U2	Ćwiczenia

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Ćwiczenia	Dyskusja, Metoda ćwiczeniowa, Metoda warsztatowa, Praca w grupach

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Ćwiczenia	<p>Warunkami zaliczenia przedmiotu są przygotowanie pisemnej pracy oraz zdanie ustnego egzaminu.</p> <p>Kryteria oceniania:</p> <p>bardzo dobry (bdb; 5,0) - bardzo dobra znajomość ogólnych i szczegółowych zagadnień z zakresu fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego, bardzo dobra umiejętność posługiwania się transkrypcją fonetyczną</p> <p>dobry plus (+db; 4,5) - jak wyżej, z niewielkimi niedociągnięciami</p> <p>dobry (db; 4,0) - dobra znajomość ogólnych i szczegółowych zagadnień z zakresu fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego, dobra umiejętność posługiwania się transkrypcją fonetyczną</p> <p>dostateczny plus (+dst; 3,5) - słaba znajomość ogólnych i szczegółowych zagadnień z zakresu fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego, dobra umiejętność posługiwania się transkrypcją fonetyczną</p> <p>dostateczny (dst; 3,0) - znaczne braki w podstawowej wiedzy z zakresu omawianych zagadnień, liczne błędy w transkrypcji fonetycznej;</p> <p>niedostateczny (ndst; 2,0) - brak znajomości omawianych zagadnień i brak umiejętności posługiwania się transkrypcją fonetyczną</p>

Literatura

Obowiązkowa

1. J. Bańczerowski, J. Pogonowski, T. Zgółka, Wstęp do językoznawstwa. Skrypt dla studentów studiów uniwersyteckich, Poznań 1982, s. 176-182
2. B. Dunaj, Dwa dyskusyjne problemy polskiej fonologii, „Prace Językoznawcze UŚ” 1991, t. 19: Studia polonistyczne, s. 40-46
3. B. Dunaj, Odmiana oficjalna i nieoficjalna języka mówionego, w: Studia nad polszczyzną mówioną Krakowa, t. 1, red. B. Dunaj, Kraków 1981, s. 11-20
4. B. Dunaj, Sytuacja komunikacyjna a różnicowanie polszczyzny mówionej, „Język Polski” 1985, LXV, z. 2-3, s. 88-98
5. B. Dunaj, Zasady poprawnej wymowy polskiej, „Język Polski” 1985, LXXXVI, z. 3, s. 161-172.
6. H. Jadacka, Współczesne błędy wymawianiowe, „Poradnik Językowy” 2006, z. 10, s. 47-52
7. J. T. Kania, O trzech stylach wymowy, w: idem, Szkice logopedyczne, Warszawa 1982, s. 26-38
8. L. Madelska, M. Witaszek-Samborska, Zapis fonetyczny. Zbiór ćwiczeń, wyd. V, Poznań 2000
9. B. Rocławski, Zarys fonologii, fonetyki, fonotaktyki i fonostatystyki współczesnego języka polskiego, Gdańsk 1976, s. 98-186
10. M. Steffen-Batogowa, Charakterystyka fonetyczna krakowsko-poznańskiej odmiany polskiego języka ogólnego, w: eadem, Automatyzacja transkrypcji fonematycznej tekstów polskich, Warszawa 1975, s. 12-42
11. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianego na czytanie.

Dodatkowa

1. L. Dukiewicz, I. Sawicka, Fonetyka i fonologia, w: Gramatyka współczesnego języka polskiego pod red. S. Urbańczyka, Kraków 1995
2. D. Ostaszewska, J. Tambor, Podstawowe wiadomości z fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego, Katowice 1999
3. J. Szpyra-Kozłowska, Wprowadzenie do współczesnej fonologii, Lublin 2002
4. B. Wierzchowska, Fonetyka i fonologia języka polskiego, Wrocław 1980
5. B. Wierzchowska, Wymowa polska, Wrocław 1979
6. M. Wiśniewski, Zarys fonetyki i fonologii współczesnego języka polskiego, Toruń 2000
7. Powyższa lista ma charakter orientacyjny i jest realizowana we fragmentach z uwzględnieniem zaplanowanego dla przedmiotu nakładu czasu pracy przewidzianego na czytanie.

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Ćwiczenia	30
Czytanie wskazanej literatury	15
Przygotowanie pracy pisemnej	10
Przygotowanie do egzaminu	15
Przygotowanie do zajęć	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 80
Liczba punktów ECTS	ECTS 3

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
FPL_K1_U01	Absolwent/ka potrafi wykorzystywać we własnej praktyce badawczej i zawodowej specyfikę tekstów literackich oraz właściwe im funkcje języka;
FPL_K1_U04	Absolwent/ka potrafi stosować odpowiednie procedury (formułować i analizować problemy, dobierać metody i narzędzia, opracowywać, prezentować i wdrażać wyniki badań) w celu rozwiązywania nietypowych zadań w zakresie wybranej specjalności;
FPL_K1_U06	Absolwent/ka potrafi posługiwać się w typowych sytuacjach profesjonalnych podstawowymi ujęciami teoretycznymi, pojęciami i sprawnościami właściwymi dla polonistyki;
FPL_K1_U09	Absolwent/ka potrafi skonstruować w języku polskim, w konkretnej sytuacji zawodowej, typową wypowiedź pisemną oraz przygotować i zaprezentować wystąpienie ustne czy multimedialne dotyczące literatury, języka, a także innych obszarów komunikacji kulturowej i interpersonalnej;
FPL_K1_W02	Absolwent/ka zna i rozumie elementarną terminologię z zakresu badań nad językiem, literaturą i ich kontekstami;
FPL_K1_W03	Absolwent/ka zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane teorie i metodologie badań literackich i językoznawczych;
FPL_K1_W04	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe metody analizy i interpretacji różnych tekstów ze szczególnym uwzględnieniem komunikatów językowych, w tym literackich, właściwe dla wybranych tradycji, teorii lub szkół badawczych w obrębie literaturoznawstwa i językoznawstwa;
FPL_K1_W09	Absolwent/ka zna i rozumie podstawowe zagadnienia językoznawstwa ogólnego, a także terminologię i procedury analityczne w tym zakresie;
FPL_K1_W17	Absolwent/ka zna i rozumie w podstawowym stopniu zagadnienia związane z nowymi mediami komunikacyjnymi i ich społeczno-kulturowym znaczeniem;